

Rijksgebouwendienst
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Asbestbeheersplan (ABP)

Versie 02

Datum 20 december 2016
Status Definitief

R003-1225415DMK-afp-V02 (ABP)

Objectnummer: 100903G06 – Gebouw J
Gebouwfunctie: Kantoor
Adres: Plein 2b
Plaats: 2511 CR Den Haag

Colofon

Versie

02

Contactpersoon

████████████████████

Rijksvastgoedbedrijf

Korte Voorhout 7

Postbus 20952

2500 EZ Den Haag

Auteurs

Tauw bv

████████████████████

Inhoud

Inleiding.....	4
1 Gegevens	5
1.1 Objectgegevens	5
1.2 Contactgegevens	5
2 Verantwoordelijkheden	7
2.1 Verantwoordelijkheden gebruiker object	7
2.2 Verantwoordelijkheid eigenaar object	8
3 Gebruik beperkende maatregelen	9
3.1 Asbesthoudende materialen	9
3.2 Beperkingen onderzoek	10
4 Analyse Periodieke controle.....	11
4.1 Inspectie frequentie	11
4.2 Constatering beschadiging asbesthoudend element	12
4.3 Rapportage periodieke controle.....	12
4.3.1 Periodiek Controle Rapport (PCR).....	13
Bijlage 1: Maatregelen voorafgaand aan werkzaamheden	14
Bijlage 2: Actie n.a.v. periodieke controle	17
Bijlage 3: Definities en gebruikte termen	21
Bijlage 4: Asbestinventarisatie rapport R001-1225415AFP-V04, 27 november 2015	23
Bijlage 5: Protocol werken boven plafonds / pakkingen / meszekeringen	24

Inleiding

Dit onderliggende asbestbeheersplan is opgesteld in opdracht van de Rijksvastgoedbedrijf (RVB). Het asbestbeheersplan (ABP) is gebaseerd op het asbestinventarisatie rapport (AIR) van dit object.

In alle situaties waarbij er asbesthoudende elementen in een gebouw of constructie aanwezig zijn of na sanering aanwezig blijven wordt er een AIR en een asbestbeheersplan opgesteld. Hierin zijn maatregelen beschreven die tot aan het moment van sloop behoren te garanderen dat het gebouw veilig te gebruiken is, als de aangegeven maatregelen worden opgevolgd.

Het asbestinventarisatie rapport dient te voldoen aan het certificatieschema Sc-540 en worden uitgevoerd conform het standaard format (AIR) van de RVB. Het (buiten-) terrein van het object is buiten beschouwing gelaten.

In bijlage 3 worden enkele gebruikte termen en definities toegelicht.

Tips:

De informatie over de elementen en met name gebruiks beperkende maatregelen en het werkproces ook los aan de gebruiker verstrekken zodat ze deze kunnen ophangen op een plek waar ze het niet over het hoofd kunnen zien.

Opnemen van RVB asbestclausule in alle opdrachten waarin men gewezen wordt op de verantwoordelijkheid zich inzicht te verschaffen in de asbeststatus van het pand alvorens men aan het werk gaat.

1 Gegevens

1.1 Objectgegevens

Algemene gegevens object	
Gebouwnummer	100903G06 – Gebouw J
Adres	Plein 2b
Postcode en Plaats	2511 CR Den Haag
Bouwjaar	1881

Asbestinventarisatierapport (zie bijlage 4)	
Opgesteld door	Tauw bv
Nummer	R001-1225415AFP-V04
Datum	27 november 2015

Asbestbeheersplan	
Opgesteld door	Tauw bv
Versie	1
Datum	15 december 2015

1.2 Contactgegevens

Gegevens gebruiker	
Organisatie	Tweede Kamer der SG
Correspondentieadres	Postbus 20018
Postcode / Plaats	2500 EA Den Haag
Telefoon	[REDACTED]
E-mail	Postbus.RVB.Asbest@rijksoverheid.nl (indien telefonisch geen gehoor)
Contactpersoon	[REDACTED]

Gegevens eigenaar (alleen weergeven als het een huurpand betreft)	
Organisatie	
Correspondentieadres	
Postcode / Plaats	
Telefoon	
E-mail	
Contactpersoon	

Bovenstaande instanties / betrokkenen / organisaties en personen zijn geïnformeerd over de aanwezige asbest en de daarmee gepaard gaande risico's door middel van het verstrekken van het onderhavige asbestbeheersplan.

Gegevens RVB	
Organisatie	Rijksvastgoedbedrijf
Correspondentieadres	Postbus 20952
Postcode / Plaats	2500 EZ Den Haag
Telefoon	██████████
E-mail	Postbus.RVB.Asbest@rijksoverheid.nl (indien telefonisch geen gehoor)
Contactpersoon	██████████

Gegevens opsteller asbestbeheersplan	
Adviseur	Tauw bv
Correspondentieadres	Postbus 133
Postcode / Plaats	7400 AC Deventer
Telefoon	██████████
E-mail	████████████████████
Contactpersoon	██████████

2 Verantwoordelijkheden

Om het asbestbeheersplan en de hieruit voortvloeiende acties goed te laten verlopen is het zaak dat de verantwoordelijkheden van de diverse betrokkenen organisaties, afdelingen en partijen goed en duidelijk in dit ABP zijn vastgelegd.

2.1 Verantwoordelijkheden gebruiker object

Het is de verantwoordelijkheid van de gebruiker om de eindgebruikers, de medegebruikers en de externe bedrijven die in het object werkzaam zijn te informeren over de aanwezigheid van het asbestinventarisatie rapport en het asbestbeheersplan. In de tabel "Overzicht van asbesthoudende materialen" en "Overzicht beperkingen van het onderzoek" van het inventarisatierapport wordt aangegeven waar asbest en waar mogelijk asbest aanwezig is. In hoofdstuk drie: gebruik beperkende maatregelen van dit asbestbeheersplan wordt aangegeven welke gebruik beperkende maatregelen er hiervoor zijn.

De gebruiker informeert de eindgebruikers, de medegebruikers van het object en de externe bedrijven over het feit dat er geen bewerkingen mogen worden verricht aan het asbest en het mogelijk aanwezige asbest en dat bij noodzaak daartoe de gebruiker in alle gevallen dient te worden geraadpleegd.

Voordat werkzaamheden kunnen plaatsvinden, dient eerst het aanwezige asbest in opdracht van het RVB te worden verwijderd. Indien het een locatie betreft die staat opgenomen in § 1.2 van het AIR moet nader (eventueel destructief) onderzoek uitwijzen of er daadwerkelijk asbest aanwezig is. In bijlage 1 wordt dit uitgebreid toegelicht.

De gebruiker dient onverwijld melding te doen bij het RVB als er onverhoopt een beschadiging van een asbesthoudend element plaatsvindt, of als hij een beschadiging constateert.

Voor de te volgen werkwijze, zie hoofdstuk 4 en bijlage 2.

Asbest wordt aan de orde gesteld in het beheeroverleg van de objectmanager met de gebruiker. Hier staat asbest op de agenda. Als het urgente zaken betreft dient er direct contact te worden opgenomen met de objectmanager.

2.2 Verantwoordelijkheid eigenaar object

Actualisering van het asbestbeheersplan valt onder verantwoordelijkheid van de eigenaar van het object.

Het asbestbeheersplan dient geactualiseerd te worden als:

- wijzigingen in tabel 1.1.: "Overzicht van asbesthoudende materialen" en tabel 1.2.: "Overzicht beperkingen van het onderzoek" van het asbestinventarisatie rapport daar aanleiding toe geven.
- de gebruik beperkende maatregelen en/of de frequentie van de periodieke controle dient te worden aangepast naar aanleiding van een periodieke controle.

De periodieke controle van de asbesthoudende elementen dient te worden uitgevoerd zoals aangegeven in hoofdstuk 4. De uitvoering hiervan is belegd bij externe partijen maar wordt uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van directie Vastgoedbeheer van het RVB.

Asbest wordt aan de orde gesteld in het beheeroverleg van de objectmanager met de gebruiker. Als het urgente zaken betreft dient er direct contact te worden opgenomen met de gebruiker.

3 Gebruik beperkende maatregelen

Het is verboden asbesthoudende toepassingen te bewerken en verwerken anders dan beschreven in de sloopparagraaf van het Asbestverwijderingsbesluit (2005), en het productenbesluit (2002).

3.1 Asbesthoudende materialen

In onderstaande tabel staan de asbesthoudende toepassingen overgenomen uit het AIR van dit betreffende object (zie bijlage 4). Van elk asbesthoudend element is aangegeven wat de beperkende maatregelen zijn bij het gebruik (gebruik beperkende maatregelen). Deze informatie is bestemd voor de eindgebruikers van het object zoals daar zijn huurders, bezoekers, technische onderhoudsmensen enz.

element	omschrijving	locatie	gebruik beperkende maatregel
003	Pakkingen	█	niet bewerken ¹
005	Buis	█	niet bewerken ¹
009	Pakkingen	█	niet bewerken ¹
011	Plaatmateriaal	█	niet bewerken ¹

Toelichting

¹ niet bewerken; niet zagen, schuren of anderszins (mechanisch) bewerken en niet optillen, uittrekken of demonteren

Bij eventuele werken boven plafonds / pakkingen / meszekeringen zie protocol in bijlage 5

3.2 Beperkingen onderzoek

Aan onderstaande elementen en ruimten mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd voordat er een type B onderzoek heeft plaatsgevonden en is vastgesteld dat hierin /-aan geen asbest aanwezig is. In de kolom gebruik beperkende maatregelen staat nader toegelicht welke activiteiten verhoogd risico met zich mee brengen.

Opmerking: In zijn algemeenheid wordt opgemerkt dat pakkingen tussen flenzen steekproefsgewijs bemonsterd zijn. De installateur dient altijd alert te zijn dat er onvoorzien asbesthoudende pakkingen aanwezig kunnen zijn tussen de flenzen.

nr.	omschrijving	Element nummer	locatie	Bouwlaag	gebruik beperkende maatregel
1	Bitumen, kit, plaat en/of buismateriaal	Nvt	█	█	Geen aanpassingen
2	Plaatmateriaal	Nvt	██████████	█ ██████████ ██████████ ██████████	Geen aanpassingen
3	Spindelpakking van vul- en aftapkranen cv installaties	002	██████████ ██████████	██████████ ██████████	Geen aanpassingen
4	Plaatmateriaal	006	██████████	██████████	Geen aanpassingen
5	Divers, zoals kit, koord, plaat- en/of buismateriaal	016	██████████ ██████████ ██████████ ██████████	██████████ ██████████ ██████████	Geen aanpassingen
6	Buis en kit materiaal	017	██████████ ██████████ ██████████	██████████ ██████████ ██████████	Geen aanpassingen
7	Divers, zoals kit, koord, plaat- en/of buismateriaal	018	██████████ ██████████	██████████	Geen aanpassingen

4 Analyse Periodieke controle

4.1 Inspectie frequentie

Indien asbesthoudende elementen in het object aanwezig zijn, waarvan besloten is deze niet te verwijderen, wordt er periodiek gecontroleerd wat de actuele status en/of onderhoudssituatie is van deze elementen. Indien er sprake is van niet-hecht gebonden elementen, dan behoort specifiek te worden gecontroleerd op de verspreiding van asbestvezels. De frequentie van de controle is afhankelijk van de risicocategorie (BRL5052) zie AIR, de locatie en de mogelijke risico's op vrijkomen van asbestvezels als gevolg van gebruik, slijtage beschadiging en erosie.

In onderstaande tabel staat per element aangegeven in welke wijze / en frequentie van de periodieke controle voor het betreffende element van toepassing is.

element	omschrijving	verdieping	locatie	Risicocategorie BRL 5052	periodieke controle	frequentie
003	Pakkingen	█	█	3	VI	5J
005	Buis	█	█	3	VI	5J
009	Pakkingen	█	█	3	VI	5J
011	Plaatmateriaal	█	█	3	VI	5J

Periodieke controle door middel van:

- VI = Visuele Inspectie
- SM = Stripmonsters
- LM = Luchtmonsters
- GPC = Geen Periodieke Controle

Er behoeft geen periodieke controle plaats te vinden aangezien de inspanning om het elementen te bereiken onevenredig is aan het gezondheidsrisico dat gelopen wordt. Voorbeelden hiervan staan opgenomen in de handleiding.

frequentie periodieke controle

- 5J = 1 x per 5 jaar voor risico categorie 3.
- 2J = 1 x per 2 jaar voor risico categorie 2 en 3.
- J = 1 x per jaar voor risico categorie 1 en 2.

4.2 Constatering beschadiging asbesthoudend element

Als er (tijdens een inspectie) wordt vastgesteld dat een asbesthoudend element beschadigd is of dat er door laboratorium onderzoek wordt vastgesteld dat asbestvezels aanwezig zijn dan dienen volgende stappen te worden genomen:

1. De mogelijke werkzaamheden aan of in het asbest, alsmede werkzaamheden die in de ruimte waar het asbest wordt aangetroffen, direct stopzetten;
2. De gebruiker:
  - a. draagt zorg dat de in de ruimte aanwezige personen de ruimte onmiddellijk verlaten.
  - b. sluit de ruimte direct (terstond) af waar (vermoedelijk) asbest is aangetroffen;
  - c. neemt direct contact op met de contactpersoon van het RVB (zie hoofdstuk 1.2 contactpersoon RVB);
  - d. zorgt er voor dat het aanwezig meubilair, apparatuur, documenten etc. blijft op de plek waar het zich bevindt;
3. Alle ondernomen acties en communicatie ten aanzien van het aangetroffen asbest dienen te worden vastgelegd en overgedragen te worden aan het RVB. Het RVB bepaald in hoeverre deze informatie gearchiveerd dient te worden.

Na de melding zet het RVB een asbestinventarisatiebedrijf in.

Het asbestinventarisatiebedrijf stelt een onderzoek in. Een onderzoek conform de NEN 2991 kan een onderdeel zijn van het onderzoek. Voordat tot een NEN 2991 onderzoek wordt overgegaan dient er een door het RVB goedgekeurd onderzoeksplan te liggen.

Als uit het onderzoek blijkt dat asbestvezels in de ruimte aanwezig zijn, wordt door middel van aanvullend onderzoek bepaald in welke mate de gebruiker aan asbestvezels is blootgesteld en welke risico's de gebruiker gelopen heeft. Vervolgens wordt de ruimte gereinigd en indien van toepassing wordt het asbesthoudende element verwijderd of veilig gesteld.

In bijlage 2 is hoofdstuk 4 uit het protocol monsternamen bij asbest in gebouwen overgenomen. Hierin is op hoofdlijnen aangegeven wat de te nemen stappen, op basis van de waarneming bij de periodieke controle, zijn. Deze stappen zullen door het asbestinventarisatiebedrijf worden genomen.

De eventuele vervuiling en beschadigde asbesthoudende elementen dienen te worden verwijderd conform de geldende wet- en regelgeving.

Pas nadat de eventuele asbestvervuiling en de beschadigde asbest is verwijderd en dit door de RVB is goedgekeurd kan het gebouw weer in gebruik gegeven worden aan de gebruiker.

4.3 Rapportage periodieke controle

De resultaten van elke periodieke controle worden vastgelegd in een rapport dat wordt ingediend bij de objectmanager. De gezamenlijke periodieke controle rapporten geven samen met ABP en AIR de asbest status van het object weer.

Het asbestinventarisatiebedrijf dat de periodieke controle uitvoert dient, indien dit van toepassing is, door derden aangeleverde informatie op te nemen in de rapportage periodieke controle. Hierbij kan men denken aan door derden uitgevoerde 5-jaarlijkse

Visuele Inspectie. Op deze manier kan het asbestinventarisatiebedrijf een compleet rapport aanleveren.

Het rapport van periodieke controle wordt niet op locatie bewaard maar in het asbestdossier van de RVB en in het archief van het asbestinventarisatiebedrijf waar het betreffende object in portefeuille zit.

De gebruiker wordt wel door de objectmanager (RVB) over het resultaat van de periodieke controle geïnformeerd.

4.3.1 *Periodiek Controle Rapport (PCR)*

Voor het periodieke controle rapport dient het RVB -format: "periodiek controle rapport 22-06-13" te worden toegepast.

Bijlage 1: Maatregelen voorafgaand aan werkzaamheden

Inleiding

Om te bepalen of het asbestbeheersplan van toepassing is, en welke acties ondernomen moeten worden, dient voorafgaand aan werkzaamheden het onderstaande processchema te worden doorlopen.

Er wordt hierbij onderscheid gemaakt in twee gevallen.

- het RVB (objectmanager/projectmanager) is opdrachtgever
- de gebruiker is opdrachtgever voor kleine werkzaamheden die de beheerder of een klusjesman of huisinstallateur zelf uitvoeren zonder dat dit bij de RVB bekend is b.v. het ophangen van zaken aan de wand of installatietechnische reguliere onderhoudswerkzaamheden.

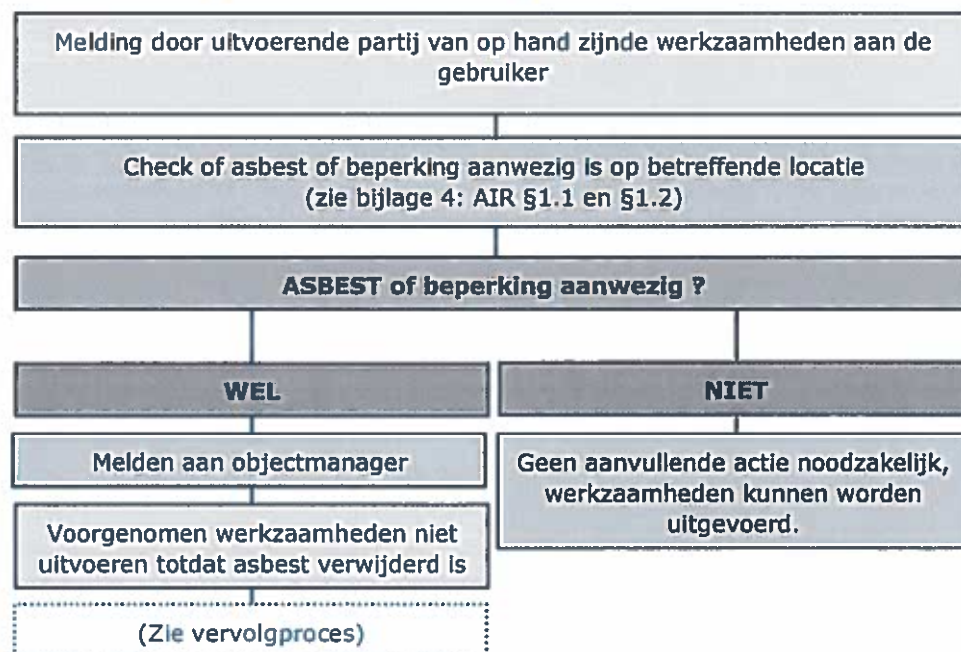
Voor deze twee gevallen zijn er aparte stappenplannen opgesteld. Deze zijn in de volgende paragraaf opgenomen.

Stappenplannen

bij uitvoering werkzaamheden in of aan het pand in opdracht van de gebruiker van het object:

Het door de **gebruiker** te doorlopen proces:

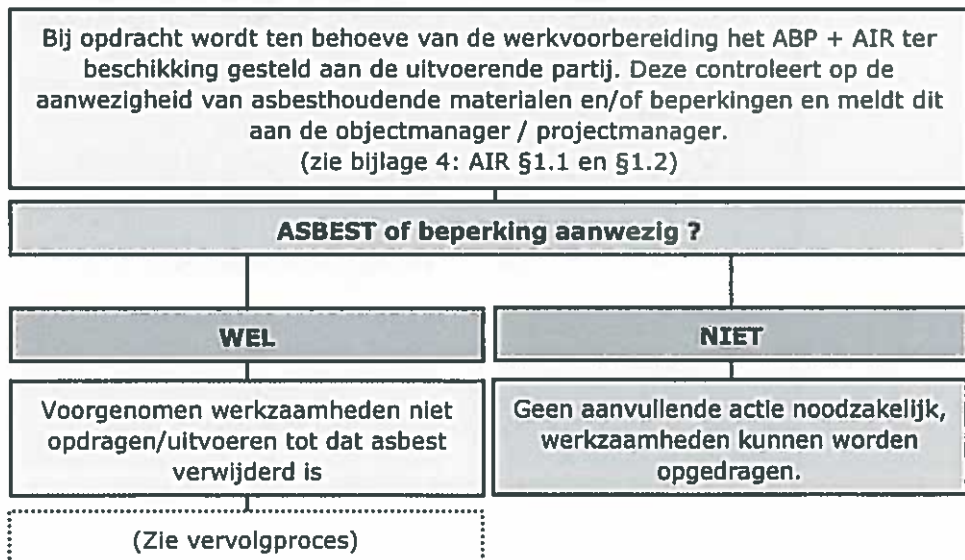
Stappenplan 1: opdrachtgever beheerder

Toelichting/acties:

- Bepalen of er asbest/asbest verdachte materialen aanwezig is/zijn op de betreffende locatie. Dit dient te gebeuren aan de hand van het bij het Asbest Inventarisatie Rapport (bijlage 4).
Indien er volgens het AIR geen asbest aanwezig is, kan het niet worden uitgesloten dat bij sloop of verbouwing verborgen asbestbronnen worden aangetroffen. Om hierover zekerheid te krijgen dient er aanvullend (zo nodig destructief) onderzoek uitgevoerd te worden. Noodzaak hiertoe staat aangegeven in §1.2 van het AIR.
- Geen asbest (of asbestverdachte materialen) aanwezig volgens het AIR: beheersplan is niet van toepassing, de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Let op er is geen destructief onderzoek uitgevoerd.
- Wel asbest (of asbestverdachte materialen) aanwezig volgens het AIR: contact opnemen met de objectmanager. (Zie § 2.3 voor contactgegevens van de betreffende objectmanager.) De werkzaamheden kunnen niet worden uitgevoerd totdat het asbest op de betreffende locatie verwijderd is. Dit alles in overeenstemming met de betreffende adviseur asbest (RVB, directie T&O).

Stappenplan 2: opdrachtgever het RVB (objectmanager / projectmanager)

Toelichting/acties:

- Bepalen of er asbest/asbest verdachte materialen aanwezig is/zijn op de betreffende locatie. Dit dient te gebeuren aan de hand van het Asbest Inventarisatie Rapport (bijlage 4).
Indien er volgens het AIR geen asbest aanwezig is, kan het niet worden uitgesloten dat bij sloop of verbouwing verborgen asbestbronnen worden aangetroffen. Om hierover zekerheid te krijgen dient er aanvullend (zo nodig destructief) onderzoek uitgevoerd te worden. Noodzaak hiertoe staat aangegeven in §1.2 van het AIR.
- Geen asbest of beperkingen aanwezig volgens het AIR: een asbestbeheersplan is niet van toepassing, de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd. Let op er is geen destructief onderzoek uitgevoerd.
- Wel asbest of beperkingen aanwezig volgens het AIR: contact opnemen met de objectmanager. De werkzaamheden kunnen niet worden uitgevoerd tot dat het asbest op de betreffende locatie verwijderd is. Dit alles in overeenstemming met de betreffende adviseur asbest (RVB, Directie T&O).

Vervolgproces:

Verwijdering asbest:

- De objectmanager / projectmanager fungeert als trekker/projectleider van het proces en zal richting de gebruiker eventueel verwachte acties communiceren.
- Opdrachtverlening door het RVB tot verwijdering sanering van het betreffende asbesthoudende element.
- Afhankelijk van de eigendomssituatie zal of de RVB optreden als opdrachtgever.
  - Medewerkers worden geïnformeerd door de eigen dienst,
  - Het RVB kan (op verzoek) een deskundig voorlichter aanbieden,
  - Na het verwijderen van de asbesthoudende materialen wordt door een onafhankelijk laboratorium een vrijgavemeting uitgevoerd.

Na de verwijdering:

- Niet alle asbest verwijderd:
  - opstellen nieuw asbestinventarisatie rapport (AIR) door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf;
  - opstellen nieuw asbestbeheersplan (ABP).
- Alle bekende asbest verwijderd
  - opstellen nieuwe AIR door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf;
  - indien aanwezige beperkingen in § 1.2 van het AIR van het onderzoek aanwezig zijn:
    - opstellen nieuw ABP;
  - indien er geen beperkingen worden aangegeven:
    - Geen nieuw ABP opstellen.

Wanneer alle asbest uit het object is verwijderd en in het AIR worden geen beperkingen vermeld dan wordt aan de gebruiker het AIR toegestuurd met in de begeleidende brief de onderstaande mededeling:

Van een object met een bouwjaar van voor 1994 waaruit alle asbest is verwijderd en in het AIR geen beperkingen worden vermeld kan het niet worden uitgesloten dat bij sloop of verbouwing verborgen asbestbronnen aanwezig blijken te zijn

Bijlage 2: Actie n.a.v. periodieke controle

In deze bijlage is ter informatie hoofdstuk 4 van het protocol monsternamen bij asbest in gebouwen toegevoegd. Hierin staat toegelicht wanneer er actie ondernomen dient te worden als er tijdens inspectie op basis van het asbestbeheersplan afwijkingen worden geconstateerd. Het betreft geen acties die door de gebruiker genomen dienen te worden. Het RVB en het ingeschakelde asbestinventarisatiebedrijf zullen er voor zorgen dat deze stappen genomen worden.

Voor dit asbestbeheersplan is gebruik gemaakt van de op het moment van opstellen geldende versie van het protocol monsternamen (versie 02). Wijzigingen in dit protocol zullen niet worden doorgevoerd in een bestaand ABP. Het geldende protocol monsternamen gaat boven het in dit ABP ter informatie opgenomen hoofdstuk 4.

Protocol Monsternamen

Hoofdstuk 4 : Monsternamen naar aanleiding van periodieke controle (beheersituatie)

In dit hoofdstuk is op hoofdlijnen aangegeven welke stappen de periodieke controle, zoals omschreven in het asbestbeheersplan, omvat.

Indien de resultaten van deze controle er aanleiding toe geven dan dienen er in afstemming met de objectmanager en de afdeling Veiligheid / asbestadvies vervolgacties te worden uitgezet. Deze vervolgacties zijn weergegeven in stroomschema 1 t/m 3. Hieronder is aangegeven voor welke geconstateerde afwijking je welk stroomschema kunt toepassen.

mogelijk geconstateerde afwijkingen

stroomschema 1: visueel vastgesteld: beschadiging / mogelijk vrijgekomen asbest;

stroomschema 2: positief stripmonster (asbestvezels aanwezig boven toelaatbare norm);

stroomschema 3: positief luchtmonster (asbestvezels in de lucht aanwezig boven toelaatbare norm)

Indien er naar aanleiding van de periodieke controle een onderzoeksplan wordt opgesteld dan dient de RVB zijn goedkeuring hier aan te verlenen.

Voor verdere details wordt verwezen naar de NEN-2991 en de voorgaande hoofdstukken van dit protocol monsternamen bij asbest in gebouwen.

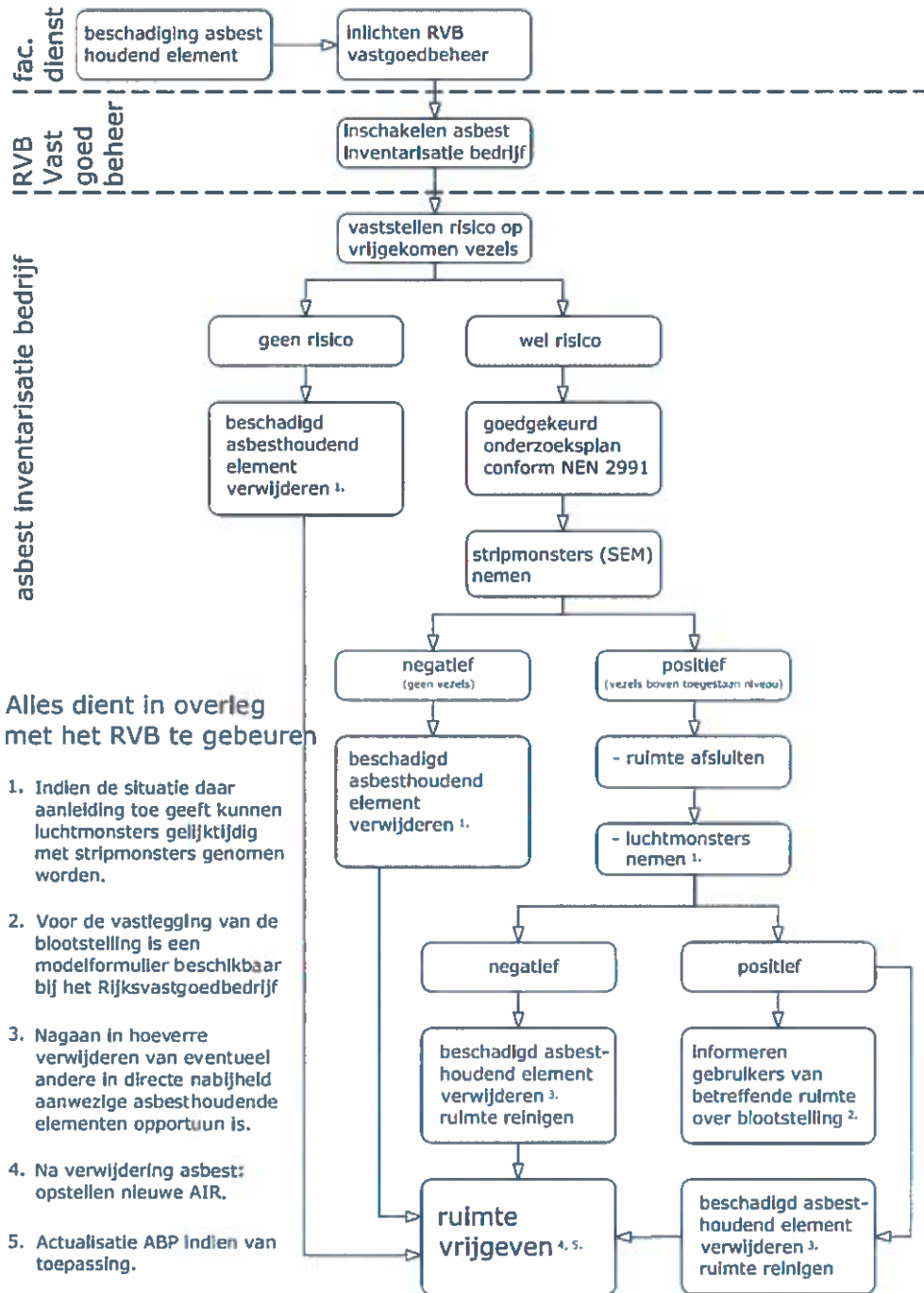
Rapportage periodieke controle

Het resultaat van elke periodieke controle dient door middel van een periodiek controle rapport aan de objectmanager te worden gerapporteerd. In het asbestbeheersplan staat in hoofdstuk 4 omschreven wat de inhoud van een periodiek controle rapport dient te zijn.

Indien er naar aanleiding van de periodieke controle direct acties zijn genomen dan dienen deze ook in het rapport te worden vermeld.

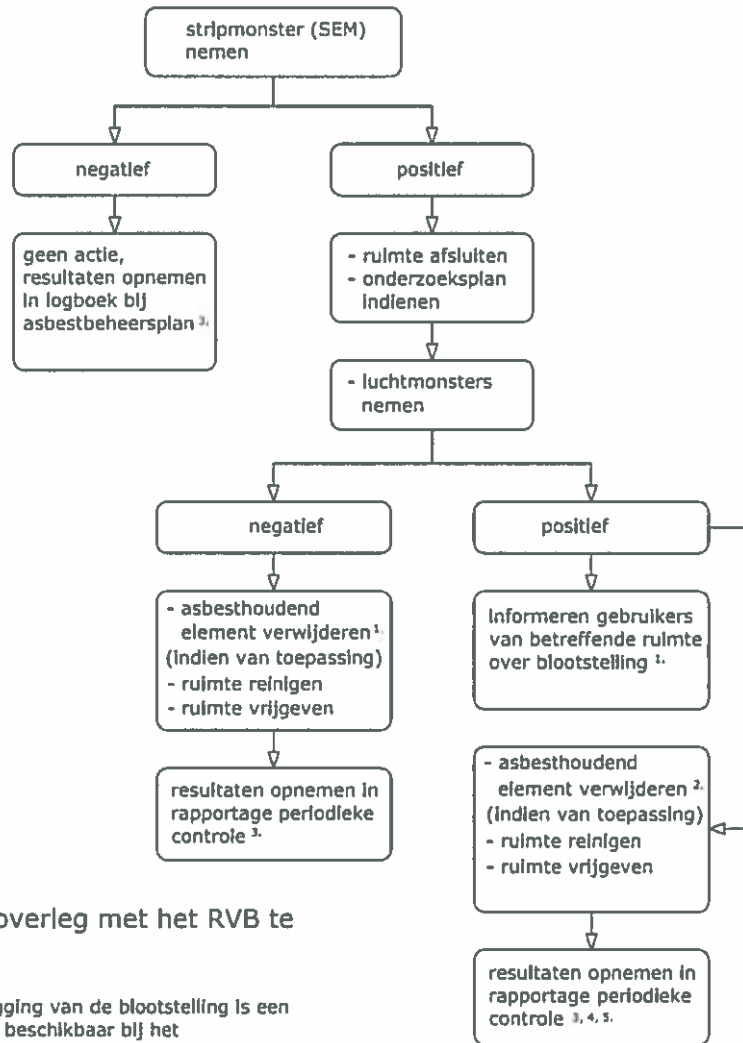
Stroomschema 1.

Actie n.a.v. signalering beschadiging asbesthoudend element

Stroomschema 2.

Actie n.a.v. periodieke monstername (strip)

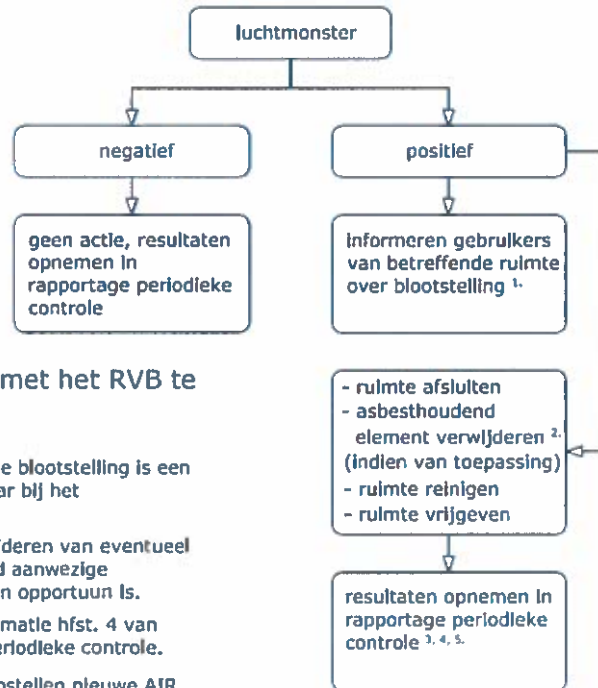

Alles dient in overleg met het RVB te gebeuren

1. Voor de vastlegging van de blootstelling is een modelformulier beschikbaar bij het Rijksvastgoedbedrijf.
2. Nagaan in hoeverre verwijderen van eventueel andere in directe nabijheid aanwezige asbesthoudende elementen opportuun is.
3. Zie voor aanvullende informatie hfst. 4 van het asbestbeheersplan: periodieke controle.
4. Na verwijdering asbest: opstellen nieuwe AIR.
5. Actualisatie ABP indien van toepassing.

Stroomschema 3.

Actie n.a.v. periodieke monstername (lucht)

Alles dient in overleg met het RVB te gebeuren

1. Voor de vastlegging van de blootstelling is een modelformulier beschikbaar bij het Rijksvastgoedbedrijf.
2. Nagaan in hoeverre verwijderen van eventueel andere in directe nabijheid aanwezige asbesthoudende elementen opportuun is.
3. Zie voor aanvullende informatie hfst. 4 van het asbestbeheersplan; periodieke controle.
4. Na verwijdering asbest: opstellen nieuwe AIR.
5. Actualisatie ABP indien van toepassing.

Bijlage 3: Definities en gebruikte termen

Bijlage B van de SC-540 maakt onverkort onderdeel uit van deze lijst.

Asbest	De vezelachtige silicaten actinoliet, amosiet, anthofylit, chrysotiel, crocidoliet en tremoliet, alsmede producten waarin die vezelachtige silicaten zijn verwerkt.
Asbestbron	Element of onderdeel dat asbest bevat.
Asbesthoudend	Materiaal dat asbest bevat.
Asbestvrij	Er zijn nooit asbesthoudende materialen in betreffend pand gebruikt; dit geldt in ieder geval voor objecten waarvan de bouw na 1-7-1993 is aangevangen. (Het RVB houdt als peildatum na 31 december 1993 aan). Van panden waarvan de bouw is aangevangen voor 31 december 1993 kan nooit met 100% zekerheid gesteld worden dat de asbestvrij is.
Asbestschoon	Asbestschoon is een object wanneer alle in of aan het object aanwezige asbest is verwijderd, uitgezonderd het asbest waarvan de verwijdering om technische redenen een inspanning vereist die onevenredig is aan het risico dat het betreffende asbest schade zal toebrengen aan de gezondheid van personen. Bijvoorbeeld asbestelementen in de fundering, spouw of kolom van een object. Deze elementen zijn volledig afgeschermd en niet te bereiken zonder dat de integriteit van het object wordt aangetast.
ABP / Asbest-beheersplan	Het asbestbeheersplan bevat afspraken en procedures om asbest in technische installaties, technische ruimten en de overige ruimten te kunnen beheren met als doel het zorg dragen voor een zo veilig mogelijk werken en verblijven in deze ruimten t.a.v. asbest.
AIR / Asbest Inventarisatie rapport	Rapport waarin het resultaat van de asbestinventarisatie is vastgelegd. Het inventarisatierapport moet voldoen aan het de SC-540 en worden uitgevoerd conform het standaard format (AIR) van de RVB.
Eindgebruiker	De uiteindelijke consument die van het object gebruik maakt.
Gebruiker	Een organisatie/wederpartij die een dienst of product afneemt. In dit geval de huurder van het betreffende object.
Risicoanalyse Categorie 1 Categorie 2 Categorie 3	In het inventarisatierapport is een risicoanalyse opgenomen (bijlage 1) In dit "inspectieformulier vereenvoudigde bepalingmethode" waar het gevonden asbesthoudend materiaal wordt ingedeeld in categorieën. De categorieën worden bepaald door het geven van punten aan de asbesthoudende materialen, voor o.a. de conditie van het materiaal, de soort asbest en nog enkele punten. De som van deze getallen bepalen de categorie. Categorie 1 is voor > 20 punten, categorie 2 tussen 15 en 20 punten en categorie 3 < 15 punten.
SC-540 (vanaf 1 juni 2008)	Certificatieschema voor de inventarisatie van aanwezige asbest, asbesthoudende producten en asbestbesmet materiaal of asbestbesmette constructieonderdelen in een bouwwerk of object voorafgaand aan <ul style="list-style-type: none"> - het geheel of gedeeltelijk afbreken van bouwwerken en/of objecten; - het verwijderen van asbest; - het opruimen van asbest na een incident vast te leggen in een asbestinventarisatie rapport inclusief risicoclassificaties Schemacertificering

Saneren	Het nemen van acties, die tot gevolg hebben dat de kans op emissie van asbestvezels naar de lucht voldoende wordt verkleind. (Beheren en/of isoleren of verwijderen/slopen)
Monstername	Op een deskundige wijze steekproeven nemen van een materiaal, stof en de lucht, zodat en representatief beeld ontstaat van de eigenschappen van het materiaal, stof of de lucht.
BRL 5052	Beoordelingsrichtlijn waarin de eisen aan de werkwijze voor het inventariseren van asbest beschreven zijn. Deze richtlijn was tot 1 juni 2008 vigerende wetgeving. De RVB gebruikt de hierin omschreven categorieën nog steeds voor het aangeven van het niveau van de risico's die tijdens een beheersituatie gelopen worden.

Bijlage 4: Asbestinventarisatie rapport R001-1225415AFP-V04, 27 november 2015

Bijlage 5: Protocol werken boven plafonds / pakkingen / meszekeringen

Notitie Protocollen bij Asbestbeheersplan

Contactpersoon [REDACTED]
Datum 20 december 2016
Kenmerk Bijlage 5 asbestbeheerplan
Object nummer 100903G06
Adres Plein 2 / 2511 CR Den Haag.

Inleiding

In dit document zijn drie protocollen opgenomen waarin is beschreven hoe te handelen in ruimten waarin (mogelijk) asbesthoudende materialen aanwezig zijn:

- A. Protocol uitvoeren werkzaamheden in een gebied met asbesthoudende elementen boven (systeem) plafond
- B. Protocol verwijderen asbesthoudende flenspakkingen bij het vervangen van installatie elementen
- C. Protocol verwijderen asbesthoudende laagspanningsmespatronen (zekeringen)

A. Protocol uitvoeren werkzaamheden in een ruimte met asbesthoudend materiaal, zoals achter wanden, boven (systeem) plafond ca.

In een ruimte kunnen zich storingen voordoen of moet onderhoud worden uitgevoerd aan installaties die achter wanden en/of boven het (systeem) plafond aanwezig zijn.

Om storingen zonder risico's te herstellen en onderhoud uit te voeren is dit protocol opgesteld.

1. Betrokken partijen:

1. Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
2. Asbestinventarisatiebedrijf (AIB)
3. Asbestverwijderbedrijf (AVB)
4. Technisch Installatie Bedrijf (TIB) of Technisch Onderhoudsbedrijf (TOB)
5. Gebruiker van het object (GO)

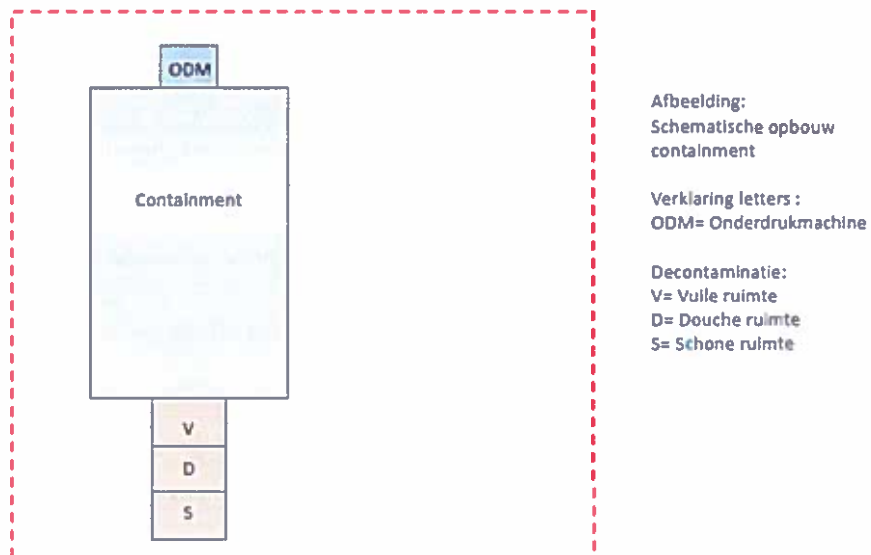
2. Werkomschrijving:

De volgende stappen moeten doorlopen worden om tot een goede uitvoering te komen:

1. Lokaliseren van de storingsbron en de ruimte waarin gewerkt moet worden (GO – TIB – TOB – AIB - RVB)
2. Bepalen op basis van het asbestinventarisatierapport (met kenmerk R001-1236437AFP-V03 d.d. 22 april 2016) of in de ruimte asbest aanwezig is, of het vermoeden bestaat dat asbest (vezels) aanwezig zijn. (GO - TIB - TOB - AIB - RVB)
3. Indien asbest aanwezig is, of het vermoeden bestaat dat asbest (vezels) aanwezig zijn moet het AIB worden geraadpleegd
4. Betreffende ruimte afsluiten en ontruimen (RVB – GO - AVB)
5. Inventaris uitrusten of inpakken in folie (AVB)
6. Opbouwen van het containment in een deel van de ruimten, of in de gehele ruimte, afhankelijk van de situatie en plaats waar het onderzoek of de werken moeten worden uitgevoerd.
Onderdrukmachine en decontaminatie unit aanzetten (AVB).
  - a. Noot: *Indien het een ruimte boven het plafond of achter een wand betreft, het plafond of de wand openen nadat het containment in bedrijf is gesteld*
7. Uitvoeren van asbestinventarisatie (AIB)
8. Situatie in ruimte inventariseren en vastleggen in het/een asbestinventarisatierapport (AIR) en risicoklasse bepalen van de aanwezige asbesthoudende materialen en/of vezels (AIB)
9. Indien geen asbest of asbestvervuiling wordt vastgesteld doorgaan naar punt 14 (AIB - AVB)
10. Het aanwezige asbest in de gehele ruimte verwijderen of veiligstellen conform AIR en/of werkomschrijving (AVB)

11. Schoonmaken van het containment inclusief verlaagd (systeem) plafond materiaal (indien mogelijk) (AVB)
  12. Direct afvoeren van het dubbel verpakte asbesthoudend afval naar erkende stortplaats of naar een asbest verzamel container (AVB)
  13. Vrijgave van het containment door een onafhankelijk laboratorium
  14. Demonteren en afvoeren van het containment (inclusief decontaminatie unit en onderdrukmaschine, opruimen en het schoon opleveren van de ruimte (AVB)
  15. Toezicht en controle uitvoeren (AIB)
  16. TIB/TOB (Monteur) de storings-/onderhoudswerkzaamheden uit laten voeren
  17. (Systeem) plafond of wand monteren en/of herstellen in oorspronkelijke staat
  18. Inventaris inruimen bescherming (/folie ca) verwijderen en afvoeren (AVB)
  19. Locatie opleveren (door AVB, aan AIB, RVB en GO)
- 3. Administratieve handelingen en meldingen:**
1. Is het asbestinventarisatie rapport beschikbaar en compleet? (AIB)
  2. Zo nee, AIR opstellen (AIB)
  3. Opstellen werkomschrijving (AIB)
  4. Melding 'verwijderen asbest' aan de gemeente onder sloopvergunning/omgevingsvergunning (AIB of AVB)
  5. Informeren van het RVB (AIB)
  6. Informeren van de gebruiker (RVB)
  7. Opstellen en indienen van de offerte(s) (AIB en AVB)
  8. Controle van de offerte(s) AVB en akkoord RVB (AIB en RVB)
  9. Uitvoeren van het toezicht op de werkzaamheden en verzorgen eindrapport (AIB)
  10. Het uitvoeren van het werk 'asbest verwijderen' melden aan de belanghebbende instanties (AVB)
  11. Rapporten van de eindmeting ('Vrijgave metingen' – volgens protocol RVB) en analyse van kleefmonsters en stortbewijzen, als bijlage van het eindrapport leveren aan het RVB en AIB (AVB)
  12. Verwerken van het Eindrapport in de revisie van het Asbestbeheersplan en het Asbestinventarisatierapport (AIB)

4. **Figuur: Afbeelding schematische opbouw containment in een ruimte**

B. Protocol verwijderen asbesthoudende flenspakkingen bij het vervangen van installatie elementen.

Dit protocol is van toepassing in de situatie waarbij de asbesthoudende pakkingen in één geheel met het installatie element wordt vervangen.

1. Voorwaarde voor het toepassen van het protocol:

1. Er moet een asbestinventarisatie rapport (AIR) met Sma-rt voor het verwijderen van de asbesthoudende pakkingen aanwezig zijn
2. Het AIR mag niet ouder zijn dan drie jaar
3. In de Sma-rt bij het AIR moet zijn vermeld dat het verwijderen van het element is toegestaan in risicoklasse 1

Enkele voorbeelden daarvan zijn, pakkingen in aansluitflenzen van pompen, afsluiters, regelafsluiters.

2. Betrokken partijen:

1. Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
2. Asbestinventarisatiebedrijf (AIB)
3. Asbestverwijderbedrijf (AVB)
4. Technisch installatie bedrijf (TIB) of Technisch onderhoudsbedrijf (TOB)
5. Gebruiker van het object. (GO)
6. Vakbekwaam persoon (VP)

3. Werkwijze:

1. Maak bij het verwijderen van asbesthoudende flenspakkingen gebruik van de wettelijk verplichte persoonlijke beschermingsmiddelen
2. Aftappen van het installatie deel waarin het asbesthoudend element aanwezig is
3. Het elektrisch afsluiten en afkoppelen van het element
4. Flenzen waarin de asbesthoudende pakkingen aanwezig zijn, afschermen met tape, zodat de pakkingen niet worden beschadigd bij het doorhalen van de leidingen en het uitnemen van het element
5. Maatregelen nemen om valschade door het element te voorkomen als leidingen worden doorgehaald
6. Leidingen minimaal 1 cm boven de flenzen doorhalen
7. Doorhalen van de leidingen bij voorkeur door het doorsnijden van de leidingen met snijmessen/wielen. Bij doorzagen van de leidingen maatregelen nemen om te voorkomen dat zaagresten in de installatie achterblijven (zie punt 4)
8. Element in één geheel uitnemen en dubbel verpakken in folie met opdruk asbest

9. Sluit de zak af met tape volgens de zogenaamde zwanenhals methode
10. De zak laten afvoeren door het AVB naar een daarvoor bestemde stortplaats

4. Administratieve handelingen en meldingen:

1. Opstellen werkplan voor het verwijderen volgens het protocol, door het TIB – TOB - VP of AIB¹
2. Melden verwijderen van het element(en) aan de gemeente, door het AVB
3. Eindrapport verwijderen opstellen en het leveren van een storbewijs door het AVB
4. Gereed melden verwijderen aan de gemeente door het AVB
5. Eindrapport, storbewijs en afschrift van de gereedmelding leveren aan het RVB door het AVB of AIB¹
6. Documenteren van het eindrapport met het storbewijs en de gereedmelding in Digidos, in de map verwijderen asbest, door het RVB
7. Aanpassen AIR en ABP bij eerstvolgende periodieke controle, revisie of update van het AIR en het ABP, door het asbestinventarisatiebedrijf

---

¹ Noot op basis van de situatie en omvang van het werk wordt bepaald welk bedrijf de actie gaat uitvoeren.

C. Protocol verwijderen asbesthoudende laagspanningsmespatronen (zekeringen)

Dit protocol is van toepassing in de situatie waarbij de laagspanningsmespatronen in één geheel worden vervangen.

1. Voorwaarde voor het toepassen van dit protocol:

1. Er dient een asbestinventarisatie rapport (AIR) met SMA-rt voor het verwijderen van de asbesthoudende mespatronen aanwezig zijn
2. Het AIR mag niet ouder zijn dan drie jaar
3. In de SMA-rt bij het AIR moet zijn vermeld dat het verwijderen van het element is toegestaan in risicoklasse 1 (RK1)
4. Het verwijderen van asbesthoudende laagspanningsmespatronen in RK 1 mag alleen worden uitgevoerd door hiervoor opgeleid personeel, aangewezen als Vakbekwaam Persoon conform NEN3140 en/of in samenwerking met een gecertificeerd asbestverwijderbedrijf
5. De patroonhouder moet in goede staat zijn en mag niet asbesthoudend zijn

2. Betrokken bedrijven:

1. Rijksvastgoedbedrijf (RVB)
2. Asbestinventarisatiebedrijf (AIB)
3. Asbestverwijderbedrijf (AVB)
4. Technisch installatie bedrijf (TIB) of Technisch onderhoudsbedrijf (TOB).
5. Gebruiker van het object. (GO)
6. Vakbekwaam persoon (VP)

3. Werkwijze:**3.1 Algemeen.**

1. Maak bij het verwijderen van asbesthoudende mespatronen gebruik van de wettelijk verplichte persoonlijke beveiligings- en beschermingsmiddelen
2. Maak gebruik van het juiste gereedschap en middelen. Zoals geïsoleerde patroontrekker en andere speciale middelen
3. Het element in één geheel uitnemen en direct verpakken in een monsterzakje. Per mespatroon één zakje gebruiken
4. Zakjes met mespatroon (en) dubbel verpakken in asbestverzamelzakken met opdruk Asbest
5. De zak laten afvoeren door het AVB naar een daarvoor bestemde stortplaats

3.2 Specifiek

3.2.1 Bij het vervangen van mespatronen uit de installatie

1. Elektriciteit uitschakelen van de installatie
2. Patroon uitnemen met gebruikmaking van de daarvoor bestemde gereedschappen en middelen
3. Patroon direct verpakken in een monsterzakje, één zakje per patroon gebruiken
4. Monsterzakje luchtleedig maken en afsluiten met de luchtdichte sluiting
5. Verpakt de monsterzakjes in de verzamelzak met opdruk Asbest
6. Ontlucht de verzamelzak en sluit de zak af met tape
7. Verpak de verzamelzak dubbel in een tweede zak met opdruk asbest
8. Ontlucht de zak en sluit deze af met tape, volgens de zogenaamde zwanenhals methode
9. De zak laten afvoeren door het AVB naar een daarvoor bestemde stortplaats

3.2.2 Verwijderen losse mespatronen uit onderdelen voorraad en dergelijke.

1. Patroon verpakken in een monsterzakje, één zakje per patroon
2. Monsterzakje luchtleedig maken en afsluiten met de luchtdichte sluiting
3. Verpak de monster zakjes in de verzamelzak met opdruk Asbest
4. Ontlucht de verzamelzak en sluit de zak af met tape
5. Verpak de verzamelzak dubbel in een tweede zak met opdruk asbest
6. Sluit de zak af met tape volgens de zogenaamde zwanenhals methode
7. De zak laten afvoeren door het AVB naar en daarvoor bestemde stortplaats

4. Administratieve handelingen en meldingen:

1. Opstellen werkplan voor het verwijderen volgens het protocol, door het TIB – TOB - VP of AIB²
2. Melden verwijderen van het element(en) aan de gemeente, door het AVB
3. Eindrapport verwijderen opstellen en het leveren van een storbewijs door het AVB
4. Gereed melden verwijderen aan de gemeente door het AVB
5. Eindrapport, storbewijs en afschrift van de gereedmelding leveren aan het RVB door het AVB of AIB²
6. Documenteren van het eindrapport met het storbewijs en de gereedmelding in Digidos, in de map verwijderen asbest, door het RVB
7. Aanpassen AIR en ABP bij eerstvolgende periodieke controle, revisie of update van het AIR en het ABP, door het asbestinventarisatiebedrijf

---

² Noot op basis van de situatie en omvang van het werk wordt bepaald welk bedrijf de actie gaat uitvoeren.